

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пош.
504060.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полученем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місяць 5-00 зол.
Чвертьріччя 13-00
Півріччя 24-00
Річчя 46-00
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр., Чехословаччині 30 ч. к.
— в усіх прочих краях по
7-50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Вислід нашого конкурсу.

Того м. м. замкнули ми конкурс на статті з теми „Засоби й можливості розбудження людської енергії“, що його уфундував наш американський земляк п. Василь Ти-
хий, призначивши 15 ам. доларів на першу на-
городу, 10 ам. дол. на другу і по 5 дол. на три
остатні. На цей конкурс прийшло до нас 36
статей.

Жюрі у складі членів Редакції пп. Василя
Мудрого, Івана Німчука й Михайла Рудниць-
кого, прочитавши всі ті статті, вирішило на
своєму останньому засіданні дня 24. ц. м. при-
значити І. нагороду в сумі 15 дол. за статтю п.
Іванові Билині (Тернопіль). Тому, що з решти
статей ні одна своїм змістом не відрізнялась
від інших настільки, щоб можна було дати її
суму на друге місце, рішено другу нагороду
розділити на дві рівнорядні статті і признати
їх пп.: д-рові Олександрові Кульчицькому (Ко-
домня — 5 дол.) та проф. Корнилові Заклин-

ському (Берегів — 5 дол.). Третю нагороду по
5 дол. признано д-рові Петрові Біланюкові
(Львів), інж. Іванові Лучишиніві (Львів) та інж.
Стефанії Чижович (Львів). Крім того жюрі від-
значило ще статті пп.: Олексія Бохонка (Львів),
д-ра Степана Дмоховського (Львів), інж. К. Ку-
зя (Ужгород), Наталії Мороз (Львів), Володи-
мира Орленка (псевд. — Львів) та студ. прав
Гриця Осінчука.

Тому, що і в інших ненагороджених і невід-
значених статтях є багато цікавих думок, жюрі
рішило містити їх у „Ділі“ (сент. в скорочен-
ні), оскільки автори тих статей не відберуть їх
до одного місяця.

Нагороджені автори зголосяться по премії
до гол. редактора „Діла“ п. В. Мудрого.

При цій нагоді складаємо сердечну подяку
г-ром. Василеві Тихому за уфундування вже
другого з черги конкурсу Ред. „Діла“.

Поможім хорим дітям у Яворівщині!

Відозва.

Український Комітет Допомоги Хорим у
Львові при співпраці Марійського Т-ва Пань у
Яворові хоче перевести акцію допомоги хорим ді-
тям голодної Яворівщини. Положення голодної
Яворівщини є жахіття, роєчущий.
Діти гинуть з голоду, хворють на черевний тиф,
мозки, холери і при цьому в хорі. Негайна по-
мога konieczna. Йде тут про життя тисяч наших
дітей. Сама добра воля членів Комітету, хочби
як велика, не вистачає: тут треба активної по-
моги нашого Громадянства. Хорим треба лікар-
ської опіки, ліків, а передовсім відповідного від-
живлення. На це все треба грошей.

Тому звертаємось до нашого П. Т. Громадя-
нства з проханням: Поможіть нам рятувати хору
дитину голодної Яворівщини! Поможіть рятун-
ку народу від страшного марева голодної
смерті!

В першу чергу звертаємось до Вас, Матері:

Ви найкраще зрозумієте вагу нашої акції. Бо Ви
своїм материнським серцем найкраще відчуваєте
слабість, терпіння і голод дитини: найкраще
зрозумієте розпач безрадної матері хорої дити-
ни. Не відмовте їй своєї помочі, бо своїми же-
ртвами не одну дитину врятуєте від голодної
смерті. Ми спільно віримо, що наше Громадянство
одобрити нашу акцію і поспішить на рятують хо-
рим і виснаженим дітям голодної Яворівщини.
Бо це ж опісляні наші діти, діти нашої Батьків-
щини.

Ласкаві жертви в грошах прохемо слати не-
гайно на адресу: „Достара“, Львів, вул. Руська
ч. 20, а в натураліях і одяжі на адресу: Я. Філь-
цова, жінка адвоката, Яворів н. Львова.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ
ХОРИМ У ЛЬВОВІ:

А. Комрадова.

А. Біленька.

Англія виступає як мировий посередник.

ПАРИЖ, ПАТ. Спеціальний кореспондент А-
льфу вів у Берліні з особою, що стоїть дуже
високо до англійської делегації, інтерв'ю. Особа
такава, що міністри Саймон і Іден приступа-
ють до переговорів з Німеччиною з інших відхо-
дів. Давніше стояли на становищі: арбітражу,
безпеки, розброєння. Тепер задовольняється на-
звищем: безпека, безпека, безпека.

Всередині під скінчення війни англійська деле-
гація їде на континент з пересвідченням, що
підприємство тільки, щоб допровадити до рівнова-
ги, але також, щоб забезпечити майбутнє імперії
народів. Нині, коли йде про мир, Європа грає
важливу карту. Як тепер представляється си-
туація?

Німеччина добровільно. Ніхто не думає очі-
кувати на війну, щоб задовільнити тим зброєю.
Отже лишається хіба довести Німеччину до
конверту великодержав і віддати їй військові си-
ли до системи загальної системи зброї безпеки.

У своїх місцях міністри отаратимуться викона-
ти завдання згідно з британською декларацією з
1. жовтня, згідно зі становищем урядів французь-

ного та італійського. Не пересуджуючи вислід
берлінських розмов, міністри ось як засудили
кілька засадничих точок, а саме 1) поворот Ні-
меччини до Союзу Народів; 2) підписання схід-
ного і наддунайського пaktu, але з деякими за-
стереженнями; 3) коли йде про питання розбро-
єння, не обмежитися до опільної декларації, в
якій держави повідомляли би себе взаємно про
свою програму зброєнь, але засадничий натиск
покласти на обмеження воєнного матеріалу, що
можна легше виконати, ніж обмежити збройні
сили.

Найбільше успокоїлась би Європа, якби під-
писали луганську конвенцію, яка доповнювала
лькарненський договір.

Якщо ці плани міжюграм не поведуться в
Берліні, то шукатимуть вони об'єднання з кра-
їнами, що охочі до міжнародної співпраці.

„Біла книга“ ще далі залишається в силі як
пересторога й як реалізація. Тепер англо-німеческі
переговори є в розумінні британських політич-
них вол останньою пробою доброї волі В. Бри-
таниї та останньою пробою доброї волі Німеччини.

Продають Мадагаскар.

ЛОНДОН, ПАТ. „Сандей Експрес“ повідом-
ляє, що Франція згідно з французько-італій-

ським порозумінням хоче продати Італії острів
Мадагаскар за 75 мільонів фунтів стерлінгів.

Купують Сахалін.

ТОКІО, ПАТ. Мін. Гірога палав у парламен-
ті, що Японія хоче відкупити від СССР північ-
ну частину Сахаліну. Сахалін, що має багаті

нафтяні джерела, має би для Японії величезне
значіння.

Рахуй гроші з тиха, не зазнаєш лиха!

навчає стара українська приповідка,
тому складайте свої ошадности

В Кооперативному Банку „Дністер“

у ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 20.

що зберігає вкладки в строгій тайні.

Довголітній лікар Загального Шпиталю

Д-р Сергій Хиляк

ПЕРЕНОСИТЬ ординацію ДО ГОРОДКА н. Львова,
і буде ординувати в камни. п. Борського в Ринку.

3 голодної Яворівщини.

(Від власного кореспондента).

Зайнявлений вістками львівської преси, зо-
крема „Діла“, про голод у Яворівщині та й ма-
ючи деякі звязки з тим повітом, поїхав я туди
й особисто переконався, що вістки преси зовсім
не переборщені. Навпаки — пресові повідомле-
ння не могли, бо це взагалі годі, описати дійсної
грози, яка нависла над тим повітом.

Жмуток вражень, що їх я зібрав на місці,
хочу подати до прилюдного відома.

I.

Дня 18. березня ц. р. скликала Філія „Сіль-
ського Господаря“ в Яворові „наряду в справі
голоду“. Прибуло багато делегатів і тих, що
потребують зі сіль. З села Чаплихи, віддаленого
від Яворова 22 км., прибув цілий цілий гурт.
Нуждені, змарнілі. Не жебраки, не в лахах! Ма-
лоземельні селяни. Попередніми роками жили
з власного і з зарібків на чужім. Цього року —
гірші жебраки, бо й хисту до цього не мають,
сидять у селі і нема в кого жебрати. Село непе-
вичке, всього около 50 номерів. Голод притис-
нув усіх. Хліба нема, хліба в когось „багатшого“ є
дрібка бараболь. Йде вартує як день, так ніч ціла
родина перед заздрими сусідами. Найбільше
терплять діти.

Дня 15. березня померла з виснаження Мар-
та Валовська. Лишила троє дітей. Чоловік хо-
див по селі за дрібкою молока для неї. Не до-
став. Померла „наїжте“. Під впливом загально-
го голоду людське серце твердне як камінь.

Питаю А. Родич, чи бував старостів за запомо-
гою. Була, допомоги не дістали. До старостів
ходила з картою від війта. Показує цю картку,
та що з того? Таких карток дістали Чаплихи
більше. Але карток годі їсти!

Потішаю Анію Родич та інших чаплихівців,
що в краю йде збірка на голодуючих Яворівщи-
ни і комітет допоможе їм. Зі словами просять
за себе й за інших, щоб хоч бараболь дістали
якнайкорше.

II.

На Курівці — передмістя Яворова, не пока-
зувалося кілька днів на вулиці самітна вдова
Домініка Круль. Це зайтригувало сусідів.

Круль була вже кілька днів у міському шпи-
талі та магістрат, який виконує „опеку сполеч-
ну“, усунув її зі шпиталю. Самітна, безпомічна,
без куска хліба, догорала нещасна вдова в ха-
тині-буді. Часом дехто з сусідів заміс дожду
страви, але по короткій відлизі потиснули моро-
зи та збільшили журбу кожного. Забули сусіди
про Домініку Круль, а коли Іван Береза загля-
нув за кілька днів до хатини, побачив у ній на
горстці соломи вже заокостенілого трупа.

Коли вмерла Домініка Круль, скільки днів її
труп лежав у тій холодній і пустій хаті-буді —
ніхто не знав. Ніхто також не буде знати, яку то
„легку“ смерть мала нещасна вдовичка, яка
внесла свій ніс жила з повні своїх десятиох дль-

ців і так трагічно закінчило життя під опікунчи-ми крилами „полюки сполучної“.

Матір'я дала домовину й відвіз небіжку на цвинтар.

III.

Село Залужжє. Прибулакалася в село жінка-не-мова і слабоумна. Ціла одіж — якийсь подертий лах. Ноги шматками позавивані. Брудна, заво-шивлена. Давали люди їсти. Але на Залужжє й о-дні зайвий рот є вже великим тягарем. Відста-вили немову до Яворава. Матір'я трат не зупинувалася нею. Одної ночі матір'я-тратською фірою підвезли її знову в Залужжє і там скинули. Голодна й перемерзла лежала кіль-ка днів у неопалюваних сінях громадського до-му, аж одної ночі померла. Лікар ствердив смерть з виснаження. Страшна це мусіла бути смерть: уста спалені горячкою, цілий язик по-січений зубами в передсмертних судорогах, ті-ло покорчене.

Ніхто вже не буде знати, кілька днів перед смертю не мала вона куска хліба в роті.

IV.

Ходить по Яворові багато сільської дівчор-и й жебрає, а вижебрані сотики, хліб і бараболю, віддають батькові чи мамі, бо старші стидують-

ся йти до хати. Старші „інкасують“ від своїх дітей готове та вказують дітям домн, до яких варто зайти.

Між тими дітьми визначається маленький Михайло Винар с. Стефана з Віжомлі. Він шукає служби. Батько помер, мати пішла за хлібом до Львова, а маленькому Михайлові громада ви-ставила відповідну легітиміцію і так той Ми-хась шукає служби. Дехто дасть їсти, дехто пе-реночує, але до „служби“ ніхто не хоче приня-ти, бо Михась маленький, як бобик, хоч має 11 літ.

— Ви, каже, не дивіться, що я такий малий. Я забіджений, пояснює авторитетно. — Люди кажуть: Я не хочу такого слуги, бо ще заспить.

— А я міг би фасолою теревити, бульбу скро-бати, двір замітати. Через літо і в селі мене би тримали, через зиму — ні! А я хотів би бути вже на однім місці, бо що буду волочитися? Я абі голій не ходив та абі їсти не хотів!

Скромні вимоги, але якже грудню їх мало-му Михасеві зреалізувати в сьогоднішніх ча-сах!...

І Михась далі шукає „служби“ й бавиться на вулиці з міськими дітьми, а як западає ніч, іде по хатах шукати нічлігу.

Н.

Кожний українець

купує лише по кооперативах: полотня, сиріжку, бархан та інші колірні фарбовані — та виробу „Шайблера і Громана“ бо на артикули ці обняв заступництво „ЦЕНТРОСОЮЗ“ — у Львові.

ватись, що Москва старається витворити як найпестрішу мозаїку з національного боку і то-му на Амурщині та в Усурійському Краю посе-лює тих, що не можуть загрожувати сепаратиз-мом, а радше можуть його паралізувати.

Ось чому вважаю, що ні дані проф. Мико-ка з 1913 р., ні проф. Кауфмана в Брокгауза-вській Енциклопедії, ні економічна розвідка проф. Шимонівича з 1924 р., і навіть не найно-віша річ, харбінського ред. І. Світа „Український Дальний Восток“ не відзеркалюють вже стати-стично — відомого мені зрештою з автопсії — національного складу нашої „Зеленої Украї-ни“.

Коли з цього становища розглядати мені продаж сх.-кит. залізниці, то хоч вона зменши-ла безпосередню небезпеку вийти, то справа від-від того не покращала. Міродайне є те, що на кордонах Сибірі стоять частини могутньої японської армії, що Японія є вже зовсім бли-зка ССРСР, що вона з економічних і демографіч-них причин має далекойдучі інтереси на азій-ському суходолі. Ті обставини не дозволять Москві зменшити її настороженість, зменшити мобілізацію сил на сході, а тим самим спинити колонізаційну акцію нашого Зеленого Клим-у, згідно заселювати більше рівномірно всю Си-бір, отже теж і західню її частину. З цього приводу залізнична транзакція є для нас без-значіння. Навпаки — вона може призвести до зброєння мільйонів мас українського наро-ду, що безумовно заважимо поважно на даль-шому ході нашої історії.

В. Несторович.

Наша справа на Далекому Сході.

(З приводу фіналізації акту продажі сх.-китайської залізниці).

Остаточна реалізація історичної продажі большевиками східно-китайської залізниці во-йовничим японцям, знову спрямувала на мент-уагу світа на манджурську буферну державу і на все, що там діється. Недавно стояла вона в за-галі в центрі зацікавлення, бо здавалось, що ось-ось і загориться там воєнна загроза. Та не так сталося. Усе, що підпринймав большевиць-кий уряд вказувало на те, що він у ніякому ра-зі не піде на збройний конфлікт з Японією, що він скапітулює у справах Манджурії і залізниці, бо не схоче мобілізувати мас, не схоче їх зору-жувати. І коли цей „інстинкт самозбереження“ большевиків став відомий, усі погодились на-тому, що статус кво в Манджурії стабілізуєть-ся, що Москва відпродасть залізницю і Манджу-рія перестала бути атракцією політичного дня. Стали нею нові події і комплікації в Європі, а на Дал. Сході укріплення англійцями Сінга-пуру, Філіппинські острови і назріваючий кон-флікт американсько-японський, японсько-ки-тайське братання, тощо.

Продаж залізниці стала фактом. Дня 11. ц. м. парафровано в Токіо договір. Москва має ді-стати 140 міль. ен, що рівняється близько 45 міль. сов. рублів. Московський кореспондент „Газети Польскої“ Отмар вираховує, що є це при-близно двадцять частина справжньої вартости цієї залізниці. Та до того ще — з суми 140 міль. тільки третина має бути сплачена готівкою впро-довж трьох років, а решту мають дістати боль-шевики товаром з Японії і з Манджурії. Відпра-ви для залізничників не виплатять большевиць-кому урядові, а тільки в міру звільнюваня по-гаджувати це буде Манджурія безпосередньо.

Отмар назвав акт продажі капітуляцією для Москви, зате почесною, бо в ім'я... миру на Дал. Сході.

Те, як уложаться даліше справи Далекого Сходу, почніше на кордонах манджурсько-си-бірських, чи дійсно закріплений там мир на дов-ші роки, має для українців велике значіння. Ми ніяк не повинні забувати, що там лежить „Зеле-на Україна“, що там компактною масою живуть переселенці з Великої України. Щоправда — розглядаючи цей наш національний стан посі-дання з етнографічного боку, ми може вже сьо-годні грішимо великою недовладністю. Ніхто не може знати, як представляється уже сьогодні на ділі національний склад мешканців Зеленого Клим-у. Два роки тягнулись переговори за сх.-китайську залізницю і від двох літ направле-на на Амурщини і в Усурійський Край московський уряд хмари переселенців. Ідуть туди не тільки вигнані з сіл противники колективізації й інші „лішени“ зпоміж пролетаріату й інтелігенції. Туди ідуть теж тисячі „спеців“, везучи зі собою фабричне устаткування, машини і знаряддя. Майже половина всіх витрат, передбачених дру-гою п'ятирічкою, призначена для розбудови Си-бірі, для її упромисловлення. Це, що було тіль-ки мріями франків-партійців, як ось інж. Ман-ченка, що проектує залізницю в глибину Алтаю, і то радше в літературі (В. Гжицький: Чорне море, та чимало інших повістей й оповідань), стає дійсністю. Тайга заселюється, відвічну ти-шини її та непроглядних лісів перериває вже фабричний гудок. Довезений трансибірський

залізничний шлях дістає посестру у формі пара-лельних рейок і туди котиться щораз більше вагонів, які все і все нових поселенців висипа-ють із свого нутра.

Хто вони — ці поселенці — по національ-ности? Очевидно — є між ними багато українців, бо відомо, що цілі села вивозять большевики з України. Але куди вони їх точно направляють і які безплідні простори ними заселяють, про це ніхто з нас нічого не знає. Можна домірку-вати.

Загальні Збори Товариства ім. Шевченка.

ВІДКРИТТЯ І ПРОМОВА ГОЛОВИ Д-РА В. ЛЕ-ВИЦЬКОГО.

Відкриваючи Загальні Збори Т-ва голова д-р Вол. Левицький згадав у першу чергу імена тих померлих, що були зв'язані з Товариством. На першому місці належить до них безперечно Михайло Грушевський, почесний член Т-ва, один з фактичних творців нинішньої вар-тости Т-ва і слави української науки, — далі член-основник Йосифа Паньківська, дійсний чле-ни Григорій Величко і Никифор Саловський та дійсний член-чужинець Освальд Бальцер. При-сутні вислухали згадку про померлих стоячи.

Після того д-р В. Левицький склав звіт з ді-яльності Виділу за час від 20. XI. 1932. та одно-часно про стан Товариства. У своїй промові го-лова Т-ва боронив головної лінії останнього Ви-ділу, а саме, що спершу треба перевести маге-ріяльну санацію Т-ва, хочби навіть з деякою шкодою для наукової праці, та щойно пер-ім присвятитися в цілості розбудові наукової ді-яльності. Голова вказав на жалюгідний стан, в якому знаходилось Товариство в моменті його переходу до останнього Виділу і на ті конкрет-ні речі, які Виділ перевів. Фактом є, що недобір Т-ва здушено до невеличкої суми 5.694.41 зол., сплачується 20.000 старих залеглих податків, що Т-во не залягає з новими податками, що Виділ використав всі можливі джерела доходу, вклю-чно до піднаймлювання репрезентативної кім-нати Виділу, та що одночасно всі наукові устано-ви вказують поважний зріст. Звуження коштів видань Товариства до розміру невеличкої суми 6.011.75 було прикрою konieczністю, на яку скла-дався ще й та обставина, що кошти видань Т-ва не вертаються з продажі навіть у мінімальній висоті. Голова звернув теж увагу, що коли по-рівнювати кількакратно більшу суму, призначу-вану на видання Т-ва кілька літ тому, то не слід забувати, що на ту суму складалася теж подвій-ні, а то й потрійні тодішні друкарські ціни. Що торкається нарікань на втрату можливости за-робітку наукових робітників, що хотіли друку-вати і друкували свої твори, то голова пояснює, що припинено виплату гонорарів тільки тимча-сово і що ведеться окрему книжку авторських належностей. Пояснював теж чимало різних подробиць господарської натури, які цілком ви-правдували санаційні заходи Виділу. Висловлю-ючися з великим призначенням про наукові за-слуги відомих членів Т-ва, активних його робіт-

ників (Бібліотека, Музей, Бактеріологічний Ін-ститут), про заслуги поодиноких членів Виділу та саможертвенну працю службовиків (при чому голова оперував завжди конкретними прикла-дами), з очевидним жалем казав про одиниць, які не мали видно зрозуміння для важкої ситуації Товариства, його голови і Виділу та утрудню-вали йому працю своєю поведінкою. Ваажко не тільки бажаною, але й конечною критикою кожного Виділу, головою справедливо домагав-ся, щоб та критика була доброзичливою і позитивною, а не виходила з негативних засновків, признавав теж слушність тим керманічам по-одиноких станиць Т-ва, які боролися (в доброму розумінні) за свої установи. Закінчив запевне-нням, що головою і цілим Виділом кермувала ви-ключно засада „добро Товариства найвища ме-та“. Сам промовець, голова д-р В. Левицький, уступає, бажючи відпочити після кількадесяти літ активної праці в Т-ві та напруженої безпере-ривної праці впродовж останніх 2 і пів літ голо-вування в Т-ві, коли то він день в день від ран-нього ранку до пізнього вечора, без ніякої літ-ньої відпустки, перебував у мурах Т-ва та ціка-влявся всіми його складними подробицями.

Збори вислухали промову голови проф. д-ра В. Левицького з великою увагою і повним зрозумінням його справді переконливих аргу-ментів та нагородили її рясними оплесками.

Опісля інж. Юліян Мудрак реферував одну з найскладніших нинішніх справ Т-ва, а саме книгарню, яка найшла у поважних труднощах наслідком загальної видавничої і книгарської кризи, через яку падають найбільші книгари, та наслідком останнього розпорядку влади про продаж шкільних книжок. Інж. Мудрак дола-ував нісенітність погляду деяких одиниць, які пропагують напр. думку зовсім зліквідувати ту книгарню, яка всетаки платить зі своїх доходів відсотки своїх зобов'язань та втримує персонал. Референт подав теж докладні дані про всі пер-ведені редукції та проаналізував різні способи направи ситуації.

З черги д-р. Омелян Саєвич відчитав остан-ній протокол Ревізійної Комісії та зголосив зго-сок признати Виділові абсолюторію.

ДИСКУСІЯ.

Перший у дискусії забрав слово проф. К. Студинський, боронючи своїй господарні з ча-сів свого головування. Д-р В. Левицький зажа-

Ст. XIX. Президент Річипосполитої як
ли перебрав свій уряд, складає присягу
такого змісту: „Свідомий відповідальності
перед Богом та історією за долю Держави, при-
сягаю Господу Богові Всемогучому, у Тройці Свя-
тих Єдиному, що виконуючи уряд як Президент
Річипосполитої буду: боронити зверхніх прав
Держави, берити її гідності, виконувати кон-
ституційний закон, керуватись ознакоюю спра-
ведливості супроти всіх громадян, відвертати
пло і небезпеку від Держави та вислати голо-
вним своїм обов'язком журбу за її добро. Так має
Боже і Святи Терпіння Його Сина допомогти
Амінь“. 2) Акт зложення присяги стаєоджурь

з 40% знижкою ціні уладжує Галицький Ма-
газин Новик. — Галицька 15. — 15,000 штук
полотен по цінах нижче фабричних.

Найме ЗАДУРНО рештки полотна 50 сот., панамы 90 сот., в сипи 1'10, крпони 70 сот., кеба 1' — та модні новини на 40%, дешевше **БЛАВАТНИЙ БАЗАР** — Львів, Воїнів ч. 12.

підписом: нововибраний Президент Річпосполитої й урядові особи, присутні при записуванні.

Ст. XX. 1) Час урядування Президента Річпосполитої тягнеться сім літ, починаючи від дня, коли перебрав він уряд. 2) Цей протек часу продовжується на час необхідний до виборів тоді, коли вибір нового Президента Річпосполитої переводиться загальним голосуванням.

Ст. XXI. Коли перед семирічним закінченням урядування Президент Річпосполитої помер або Президент зречеться уряду — Маршал Сенату скличе негайно Збори Електорів з метою вибору кандидата на Президента Річпосполитої, а на випадок, коли вважатиме іншого кандидата, допустить перевести загальне голосування.

Ст. XXII. 1) Коли Президент Річпосполитої не може постійно виконувати уряду, Маршал Се-

нату скличе разом Законодательні Установи, щоб вирішити, чи уряд Президента слід уважати опорожненим. 2) Рішення, яке приймає уряд опорожненим вважає більшістю 3/5 законного числа членів Об'єднаних Палат. 3) Коли повністю рішення упаде, Маршал Сенату скличе негайно Збори Електорів.

Ст. XXIII. У часі, коли уряд Президента Річпосполитої опорожнений, функції Президента виконує в заступстві Маршал Сенату, колиб Сенат розв'язав — Маршал розв'язаного Сенату; тоді користав він з усіх прав, які пов'язані з урядом Президента Річпосполитої.

Ст. XXIV. 1) На випадок війни, урядування Президента Річпосполитої продовжується до трьох місяців від закінчення миру; Президент Річпосполитої окремим актом, оголошеним в урядовій газеті, визначить тоді свого наслідника на випадок, колиб опорожненим уряд перед закінченням миру. 2) Коли наслідник обійме уряд Президента Річпосполитої, час його урядування тягнеться до трьох місяців від закінчення миру. (Продовження буде.)

ВИБОРИ В КРАЮ.

ВИБОРИ ВОЛОСНОЇ УПРАВИ В ЯРИЧОВІ СТАРОМУ.

Вибори до волосної управи в Яричеві Старому відбулися дня 16. березня. До ради цієї волости увійшло з компромісу 9 радних українців і 7 поляків. До волосної управи вибрано: війтом українця д-ра Клим Мельника, лікарем Олександра Мужика з Підлісок Великих, лавниками українця Йосифа Тараса й Яричева Старого й одного поляка.

Здавалось би, що в тих виборах нема нічого надзвичайного. Проте вони цікаві варто розказати їх хід.

Як при виборах до волосної ради, так і при цих виборах погоджувалося про компроміс. Але поляки зажадали для себе війта й одного лавника, і до компромісу очевидно не дійшло. Відбувалися вибори. Українці приготували собі картки, на яких механічно складом гумових черенок відгиснули прізвища кандидатів на війта, заступника і лавників. При виборах війта український кандидат дістав 9 голосів. Тих самих 9 голосів упало при виборах на заступника війта на українського кандидата. Виборча комісія визнала тоді дві українські картки „дечителними“. Український кандидат таким чином дістав рівне число з польським кандидатом, яким був москвофіл. Дійшло до льосування. З льосування вийшов москвофіл. При другому голосуванні українці віддали білі картки, бо йшло про вибір вильосованого кандидата-москвофіла. Проте кандидат на заступника війта москвофіл дістав якимсь чудом 9 голосів, хоч потім український кандидат на лавника дістав знов 9 важких українських голосів. Таким чудом вибрали заступником війта москвофіла.

Тепер питання: Чому поляки не висунули на заступника війта кандидата поляка? Проти такої їхньої кандидатури напевно нічого не могло і українці. Але радні поляки не висунули свого кандидата на заступника війта, бо мають інші пляни. Очевидно — голосно про це ніхто не говорить, але й те, що шепчуть між собою, не втаїться. Кажуть, що з тих виборів війта нічого не буде, бо й так д-ра Мельника не затвердять. На його місце прийде поляк д-р Поплавський і тому поляки вже заздалегідь вибрали заступником війта свого „русина“. Таким чином українці у волости, в якій мають більшість, мали би в управі лиш одного лавника!

Можна собі уявити настрої українського населення, яке в тій волості є високо свідоме. Розуміється, проти вибору заступника війта українці внесли протест. Який буде його наслідок, не беремося вгадувати. Лишаємо теж часові, як постанеться до плянів радних поляків у староархівській волості адміністрація.

— о —

4 ТИЖНІ МОВЧАНКИ.

БОМБАЙ, ПАТ. Ганді проголосив, що буде мовчати зовсім чотири тижні, щоб за той час уложити плян земельної реформи для Індії.

З української преси.

ПРОВАЛ НАЦІОНАЛІСТІВ В АМЕРИЦІ.

Під цим наголовком читаємо в найновішому числі „Гром. Голосу“:

„Організація Українських Націоналістів пустила в минулім році з великим галасом акцію за збіркою в сумі 40 тисяч доларів. Видано окремі листочки й газети в цій справі. Окрему відозву підписав як голова ОУН Євген Коновалець.

Але показується, що з того великого галасу вийшла повна невдача ОУН. Повідомляють нас з різних міст Америки й Канади, що вся та збіркова акція ОУН провалилася і до кінця цього

року навіть не покрила коштів самої збірки. Видно, що ця група українських людей в Америці, що давніше стояла під впливом пропаганди ОУН, тепер у більшості прозріла так, як українські селяни й робітники в краю. Бачать, що „націоналісти“ доводять тільки до деморалізації і шкоди українській нації, і тому від них відвертаються зовсім.

Отже тепер будемо знати, що свою есентуальну дальшу акцію буде провадити організація „націоналістів“ не за фонд українців в Америці“.

Міські Театри у Львові на вівторок 26. III. 1935.

Великий Театр

год. 7-30 — Нині

„ПЕРЕНОСИНИ“

величавий твір К. Г. Ростворовського.

Театр Річнородностей

Капітальний

Подружний метч

фіра сміху й гумору.

Українські дозорці —

Українські дозорці, згуртовані в Т-ві „Воля“, що в організацію цього шару поклало вже великі заслуги, віддали поклін Тарасові дня 24. ц. м. окремим концертом у своїй домівці, Ринок 10. На програму концерту, зрештою дуже велику, зложилися реферат про життя Т. Шевченка, деклямації членів Т-ва і маленького нарібку

Тарасові Шевченкові.

„Воля“, врешті ряд виступів хору, що з усієї програми був чи не найкращим виконавцем у цьому святі. З концерту було видно, що ініціатори його вложили багато праці у його програму і тому треба відмітити його велике виховне значіння. Технічні недомогання (дівчина, що читала реферат, мала слабкий голос, декляматорка шаржувала у деклямації і ін.), можна буде при добрій волі та охоті усунути, так, як це зробив диригент хорової дев'ятки дир. Манько, що з цим маленьким хором може вийти і на більшу сцену.

Саля була набита публікою, головню дозорцями та їх родинами. З інтелігенції, за винятком двох представників преси („Діло“ і „Правда“) — нікого. Що про це казати — не знаємо. Якщо у „Воля“ завжди нема так нікого з інтелігенції, то не дивно, що „Воля“ своїми силами, хоч виділа працює з посвятою, не йде вперед як слід у своїй організації. (ак.)

Приємна та цікава лектура

це збірка оповідань

ВАСИЛЯ СОФРОНОВА

ЛИПНЕВА ОТРУТА

Ціна: 1.40 зол., з пересилкою 1.70 зол.

Замовляти в Адміністрації „Діла“ Ринок 10..

Є. Ю ПЕЛЕНСЬКИЙ

Райнер Марія Рільке й Україна.

Україна в німецькому письменстві.

Як видно з наведеного, всі ці вчені мандрівники поруч краси сильно підкреслювали між своїми помічниками великий поетичний хист українців та їхнє замишування волі. Не диво, що ці прикмети ще більше припадали до вподоби німецьким поетам так, як музичний хист українців зокрема подобався музикам, щоб згадати лише Ліста, Бетховена, Лефлера і багато інших, що в своїй творчості не одне використали з нашого багатого людського репертуару.

Багато раніше перед Пенгольтом Ф. Боденштедт додав до своєї збірки перекладів українських народніх пісень між іншим такі гарячі слова: „Нехай запалим українські пісні мов жалібні вітри віють на німецькі левади і розказують, як діти України колись любили й боролися... У ніякій країні дерево народньої поезії не виросло таких величюх плодів, ніде дух

народу не виявився в піснях так живо й правдиво, як серед українців. Який захопливий подих туги, які глибокі, людські почування в піснях, що їх співає козак на чужині! Яка ніжність у парі з мужеською силою пронизує його любовні пісні... Справді нарід, що міг співати такі пісні і любоватися ними, не міг стояти на низькому ступні освіти. Цікаво, що українська народня поезія дуже подібна іноді своєю формою до поезії найбільш освічених народів західної Європи... Важну ролю грає всюди жінка, з її м'якими, ніжними почуваннями, бо ж і в історії України багато схожого з лицарським середньовічним світом. Дуже тісно живе українець з природою і бере з неї ці чудові малюнки, що є в його піснях“. (Die poetische Ukraine 1845.)

Письменниця Тальві, що переклала на німецьку мову декілька українських історичних пісень, лише про те саме: „Визвольні бої проти поляків і москалів зродили дуже багато гарних і могутніх пісень. Формою і характером та смисловістю поетичних почувань вони дуже й дуже різні від великоруських. Смисливий розмах історичних українських пісень нагадує шотландські балади. Козак не піддається долі,

а з нею бореться, бо українська пісня зродилася під свист кумів, під бряжіт шабел у часі довгих воєн, що століттями кипіли від Карпат аж поза Дніпро“ (1866).

В деякій мірі виявом захоплення Україною є оброблення українських тем, зокрема Мазепи, в німецькій літературі. Поруч менших, таких як Карло Юлій Штарк, згадаю хочби Рудольфа Готшала, атора двох драм на українські теми: „Гонта“ (1858) і „Мазепа“ (1860, перероблена 1865), далі Адольфа Минцельбурга (роман „Maseppa“ 1860), Вільгельма Антоні „Maseppa oder der Ritt ins Todtenreich“ — eine Erzählung, третье вид. з 1872) і інших.

В останніх десятиліттях м. в. зацікавлення Україною в німецьких поетів помітно понишлося. На ново підносить його, надає йому нового розмаху великий поет новбі Німеччини Райнер Марія Рільке.

На тлі хочби й такого короткого огляду, видно, що Рільке не є тут чимось випадковим, а йде за давньою традицією. Далі стане зрозуміле й те, чому й він звернув свою увагу на українську свободолобність та українську людську творчість.

(Далі буде.)

Студентські справи.

ВАЖНА ПОДІЯ В ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА У ГРАУ.

Дня 17. березня н. р. переведено в Грау духу Т-ва „Україна“ зі „Січею“, при чому Т-во „Україна“ правно розв'язалося. Дня 12. березня кур'єр ст. пласту ім. Ф. Черника, як окреме кур'єрство розв'язалося і члени його вписалися до Т-ва „Січ“, творячи далі пластовий кур'єр. До того всього довела моральна свідомість українського студентства, котре побачило, що тільки спільними силами можна дійти до спільної цілі. Тим самим воно дає приклад усім українським студентським організаціям, щоб вони у своїх середовищах поступили теж так, як наше студентство у Грау, котре поставило собі загальне добро українського народу понад усе.

На надзвичайних Загальних Зборах дня 17. березня вибрано отсей Виділ на рік 1935: голова — Чубатий Степан, студ. мед.; заст. голови — Крижень Остап, студ. мед.; секретар — Митюк Дмитро, студ. мед.; скарбник — Салабан Володимир, канд. мед.; бібліотекар — Мартинюк Ант. студ. мед.; виділовий — Боднар Мирослав, студ. мед. Контрольна комісія: Сомчинський Микола, студ. мед., Жбаневський Олександр, канд. мед.

Вписи у грацькому університеті на літній семестр тривають до 2. травня. Ті, що рефлектують на прийняття в тутешньому університеті, повинні післати свідомство зрілості, метрику уродження, свідоцтво убогості й одну знімку. Вписи коштують 10 шил. На відповідь проху залучити 2 міжнародні марки. В разі звороту документів тих, що студіювали в Грау, проху залучити 4 міжнародні марки. Удержання в Грау коштують 110 шил., серельне 150 шил. Дотично студій у тутешній техніці просимо звертатися теж на адресу Т-ва „Січ“, котре одиноким на грацькому ґрунті полагодує студентські справи та репрезентує українське студентство. Адреса Т-ва: Ukr. Stud. Verein „Sitsch“, Graz — Universität, Österreich. Виділ.

Хто виграв в II-й класі.

В закінченні 23. березня тягнення II-го класу 32-го лотерії — старий Лавів мав щастя; бо там майже ніхто не припадала виграша: в дні 20. березня 20.000 зол. на ч. 111.049, стільки само зараз на другий день на ч. 113.742, що і в останній дні тягнення — 100.000 зол. на ч. 114. Того останнього квіткою поділяться нані В. У. і Г. Х. та П. П. Г. Б. і Й. К., усі що заробляють працю на свій прожиток.

Друга сотня тисяч припала мешканцям столиці на ч. 115.554, а саме, п. п. А. М. з вул. Тархонівської, С. М. з вул. Шевченка, а мешк. на Олександрівській, А. А. дрібному члену з вул. Герардівської і П. К., великому прихильникові та державний лотерії.

Дві виграші по 30.000 зол. поділяли між себе Позані (ч. 75.393) і Бересті над Бугом (ч. 149.701). Останній виграш підпомаже різництво, яке так потребує знати.

При заході треба пригадати, що тягнення III-го класу починається 11. квітня і триває 3 дні.

Змова проти короля Ємену!

ТЕЛЬ АВІВ, 25. 3. ПАТ. Владе Ємену викрикнув змову проти короля, якого хотіли скинути з престолу. Змовники проводили своїя короля та урядові Ємену.

„Луг“ святкує 10-ліття свого існування.

В неділю, 24. березня, святкував львівський „Луг“ десятиліття існування Лугової Організації — спротною академією, у якій взяли участь всі луговики (ок) і запрошені гості. Перед акад. прийняв луговиків голова Т-ва д-р Роман Шеневич, коротенькою промовою, у якій говорив про наші члени Лугової Організації, кожна частина українського громадянства мала й мало не національну зраду. Всеж та й лугова ідея перемогла і нині вже маємо тисячолітній луговиків та загальне громадянство за собою. Видно отвернення і серед найближчих несприятливих, видно рішучий зворот до конструктивної праці, видно щораз більше зростання нашої праці, на чому можемо будувати нашу майбутність і Лугової Організації і всього народу. Промови свого голови вислухали луговики з найбільшою увагою і після неї відповіли луговиків гимн.

Перед концертною частиною академії відбувся прийняття 23 нових членів до організації, при чому голова Т-ва сказав ім кілька слів про важливість лугового рядовика.

На гарно прикрашеній сцені, де на видному місці висіли портрет голови і творця „Лугу“ д-ра Р. Дашкевича, виконав одного луговиків.

Комарнянщина висловлює довіря Українській Парляментарній Репрезентації.

Дня 18. березня н. р. відбувся величавий Повітовий З'їзд УНДО в Комарні при співучасті понад 30 делегатів зі всіх сіл Комарнянщини, одного делегата з городського повіту та одного зі судової округи рудецької. Це був один з кращих з'їздів Комарнянщини і під оглядом чисельності і під оглядом зрозуміння селянством та міщанством ваги хвилини й повноти, в якій вислухали учасники знаменитого реферату посла д-ра Ст. Біляка про політичне положення українського народу та реферату посла Гр. Тершаківця про господарські справи. Гучними оплесками нагородили збори обох бесідачів за їх реферати та одноголосно прийняли отсі резолюції:

1) Повітовий Народний З'їзд, зібраний в Комарні рудецького повіту, дня 18. березня,

а) висловлює повне довіря і признание Українській Парляментарній Репрезентації, яка є однією репрезентанкою українського народу в Польщі, за її дотеперішню діяльність, зокрема послам округи д-рові Ст. Білякові і Гр. Тершаківцеві.

б) Визнає українське громадянство до якнайвищої участі в українському політичному житті, а також до витривалості праці на культурно-освітній та господарській діяльності.

в) Визнає підтримувати незалежну українську пресу, зокрема орган УНДО „Свобода“ і хліборобські часописи.

Книжки для нашої дітвори.

Ясні хвилини. — Випозичальні та книгозбірні.

Коли погляну на своє минуле, то насправді нема на чому спинитися, що вважалося би зі школою: якась одноманітна, замкнена доба, повна несприятливих випадків, якась павза в мому розвитку. Зате ясними зірками світають серед тієї темряви моменти, зовсім незалежні від школи, навпаки, з нею незгідні. А серед цих моментів яснюють на перших місцях заголовки й сторінки, ба навіть барва книжечок, що приходили зпоза школи й мене виховували. І до старости памятаю поодинокі речення й дотепер, ніби наново переживаю всі оті зворушення й почування, що їх тоді переживав, в зрадіти їх нині не можу. І дивно, цих незатертих спо-

гадів більше з дитячого, ніж з молодечого віку.

Не менше доказів збираю, живучи тут, серед польського населення. Людина — була — простенька, з люди, притиснена горем починає нарікати, жалуватися, ба й проклинати сучасну кваліфікацію, а там і хвалити займаних. Та, коли мова зійде на той дитячий час, де ця сама людина, маючи чужу школу, де навіть на одинокій у тижні лекції польської мови мусіла де вчителя поляка говорити по російському, читала крадьки польську позашкільну книжку, здогадувалася П. ховала, терпіла за неї й за те, що з неї вчитувала, тоді запалюється в людини очі вогнем завзяття, вона забуває всю біду й приймає, що треба все перенести й готова наново вхопити за кріс у боротьбі за проголошену їй дорогою книжкою ідею!

Те, що в нас досі робиться з метою поширення дитячої літератури, просто зерно піску супроти бажаної гори.

У колах великих капіталістів та землевласників панує переконання, що коли власник працює над розвитком свого добра, то він робить суспільну, народну, патріотичну роботу, бо це добро неначе народне, а він спляче з нього добре платним урядовим. Коли в цьому багато слушності, то тим більше слушно можна назвати народним добром цілі склади наших видавництв, що їх власники мають із них деякі скромні доходи яких плачених урядовим, а виступи надзвичайно обертають зараз на видання нової книжки, занедаючи навіть дозві, що за них особисто відповідають.

Отже, якщо ми хочемо покликати до життя якусь нову видавництво й забезпечити йому розвиток, то заки вложимо в нього якийсь капітал, попробуємо своїх комерційських сил і впевнімося, чи для нашого видавництва зуміємо здобути й задержати ринок збуту. А пробу переведімо не тимчасову (солом'яний вогонь), а кількістну. Саме на такий час виступає магазин „Світа Дитини“, „Рідної Школи“, „Нашого Приятеля“, „Дівчинка“, видання Матійчука

НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ

сплати своїх зобов'язань супроти „Діла“ на пізніше, тільки виправляйте негайно ваш довг і ширіть „Піло“ в киші своїх ананасів!

Мило Олень Шіхт

По кількох літах повинні виявитися, що: 1) Кожна дитяча випозичальня книжок має по кілька примірників кожної книжки. 2) Кожна багата дитина має скомплектовану бібліотеку. 3) Середньо-заможні діти творять гуртки по 10, що мають гурткову бібліотеку. 4) В кожній місцевості є дитяча світлиця з власною бібліотекою. 5) Кожний громадський уряд асигнує рік-річно значну квоту на місцеві дитячі бібліотеки. 6) Кожний церковний візитатор пише обов'язково священникові „недостаточного“ з його душпастирської праці, коли він не має при церкві дитячої випозичальні книжок. (Не можна замовчати про це дивне явище, що наші священники передусім займаються дорослими, а дітей занеблюють, тоді, коли латинські цілою силою гурнуть до себе дівчата й молодь, пам'ятаючи, що віра, це головне діло почувань, а почування в дівчатах найсильніші). 7) Кожна економічна установа приєднує дітей для своєї ідеї при допомозі власної, для них призначеної факсової бібліотеки, що їх не достачає вписуватися як кожний мінус у праці установи. 8) Кожний політик — так, навіть політик — здаючи звіт перед своєю верхівкою про політичну діяльність у своєму районі, на одному із чоловічих місць говорить про стан дитячих бібліотек та дитячого читальництва.

Якщо наш Провід своєю повагою вперше зацікавити бодай частину народних робітників справою імпортної дитячої книжки, що їх сотки тисяч лежать по магазинах, якщо бодай половина з них розійдеться, а надія на добрий заробок притягне найкращих письменників, тоді сміло можна буде засновувати ще і ще одно видавництво.

А може існуючі книжки перестаріли, неактуальні? Дитяча книжка, за дуже малими винятками ніколи не перестає бути актуальною. Можна найвище говорити про те, чи вони взагалі були й є добрі. Розуміється, є кращі й гірші та теми здається всі одні, що її треба би не допустити до дитини. Автім, кожна бібліотека вибирає собі книжки. Назагал критика майже завжди поставилася до книжок, виданих дріс нашими дитячими видавництвами, дуже прихильно. Коли ж і були деякі замоманія, то просто тому, що видавництво матеріально слабше, не може притягнути кращого письменника, а щоб не застоятися, приймає часом те, що дає слабший, та дешевший співробітник. (Докінчення буде.) **Яків Романенко.**

Пленарне засідання сенату.

ВАРШАВА, 25. 3. ПАТ. Маршал сенату виняв пленарне засідання на вівторок 26. березня ц. р. на 11. год. передполуднем. На черзі нарад звіт скарбово-бюджетової комісії про проект закону, який уповноважує міністра скарбу розписати інвестиційну позичку, кілька проєктів податкових законів, закон про мешканцеву мораторію для безробітних і 12 договорів до ратифікації. Крім того є теж проект закону про повноваження для президента. Коли на однім засіданні сенат не поладає усіх справ, пленарне засідання відбулося у середу 27. березня ц. р.

Розстріляли 19 вояків за дезерцію.

З Риму надійшли вісті, що там розстріляли в понеділок 25. березня ц. р. 19 вояків за дезерцію, які втікли перед кількадесяти днями до Австрії. Ці вояки втікли з полку, який вислали до східної Африки. На інтервенцію італійського уряду австрійський уряд видав утікачів Італії. Військовий суд засудив їх на кару смерті. Присуд виконали нині вранці.

Німеччина не підпише східного пакту.

ЗА ЗВОРОТ НІМЕЦЬКИХ КОЛЬОНІЙ.

ЛОНДОН, 25. 3. ПАТ. Спеціальний кореспондент „Дейлі Мейл“ Вард Прайс заявив на основі розмови з одним з найвищих німецьких державних мужів, якого прізвища не подає, що канц. Гітлер підчас наради з мін. Саймоном висунув в першу чергу такі справи, як домагання Німеччини признати її право 1) будувати війсьну флоту містоти 400.000 тон, 2) домагатись звороту деяких заморських колоній, 3) скасувати міжнародно контролю рік: Одри, Везери і Рени. Канц. Гітлер буде домагатись повної рівноправності для німецького населення у Мемелі. Одночасно канцлер рішуче не згодиться на участь Німеччини у східнім пакті взаємної допомоги з СРСР. Також „Дейлі Телеграф“ потверджує цю вістку і додає, що канц. Гітлер відкине домагання повороту Німеччини до Ліги Націй.

Історична місія.

Наради в Берліні.

ЛОНДОН, 25. 3. ПАТ. „Тайме“ наиває берлінську візиту історичною місією. Франція та Італія хотіли доконче напередодні цієї візити одержати задоволення про її цілі. Далекосхідна політика В. Британії повинна перекопати Францію, що рішення Лондону про візиту в Берлін не має ніяких неясних ні емоційних цілей. „Тайме“ з глумом заявляє, що В. Британії вільно вести власну політику без постійного висловлювання та виправдування її. Якщо вислід берлінської візити не розчарує, конференція у Штресі не може мати протинімецького характеру, тимпаче метою цієї наради в Штресі єлиняти іншу конференцію при участі Німеччини, СРСР і Польщі. Щоденник сподіється, що Німеччина признає за необхідне шалувати договори і конвенції. Сподівається, що Німеччина згодиться на кожну подорожню теперішнього стану в Європі, було би самовбманом. Слід прийняти за основу, що зміни можна переводити тільки мирними засобами. Коли Німеччина переконає своїх британських гостей, що збільшення німецької армії має мирні цілі, в Європі настане нова доба, в якій зміни відбуватимуться без насильства.

БЕРЛІН, 25. 3. ПАТ. Нині в год. 10.15 передполуднем почалися політичні наради між мін. Саймоном і амбасадором Фінсом та канц. Гітлером, мін. Нойратом і фон Рібентропом. По обіді відбувалися наради дріс. Закордонних журналістів запросили на год. 13.30 до британської амбасад, де британські міністри зложать відповідну заяву.

3 кінцем квітня мін. Ляваль поїде до Москви.

ПАРИЖ, 25. 3. ПАТ. Добре поінформовані політичні кола згодаються, що мін. Ляваль виїде до Москви з кінцем квітня після закінчення надзвичайного засідання Ради Ліги Націй. Приготування до цієї сесії і до конференції у Штресі попередить оживлена дипломатична діяльність, яка вимагає присутності мін. Ляваля у Парижі.

Велика левдача при виборах.

КЕНІГСБЕРГ, 25. 3. ПАТ. „Кенігсбергер Альгемайне Цайтунг“ повідомляє про велику левдату литовської урядової партії при самоуправних виборах у Шавлі. На 140.000 голосів урядова листа одбула 16.000, себто 11 проц., людовці 40.000, християнські демократи 14.000, жиди 29.000 голосів.

Миролубність Абіссинії.

РИМ, 20. 3. ПАТ. Абіссинське посольство оголосило комунікат для преси, що на кордоні італійських колоній не збираються абіссинські війська. Уряд Абіссинії хоче дати Лізі Націй докази своєї миролубності, якій передає свою справедливу справу. Абіссинський уряд не має ніякого часопису ні в Європі, ні в цілому світі і тому висловлює подяку усім великим і малим щоденникам, які заняли супроти Абіссинії безсторонне становище. Держава, яка не має преси — каже комунікат — схожа на людину, яка має вуха, але не має язика і тому не може відповісти прихильним нам людям. Вістка, буцім то Абіссинія кидає своїх невірників до моря є звичайною видумкою, бо Абіссинія не має ні одного метра морського побережжя ні одного човна ні вітрильника.

Жертви вибуху у Харбіні.

ХАРБІН, 25. 3. ПАТ. Вибухи, що викликали страшний переполох у всьому місті, устали. Наслідком вибуху згинуло мабуть 15 вояків. Вислідів слідства, яке веде манджурська та японська влада, не подали до прилюдного відома.

Велика розправа за надужиття.

БУКАРЕШТ, 25. 3. ПАТ. Перед військовим судом іде розправа проти генерала Дімітреску та 6-ох вищих старшин. Дімітреску обвинувачених в надужиттях, яких допустився підчас виконування служби ген. інспектора жандармерії. Переслухають ок. 300 свідків, із них більшість це старшини та підстаршини жандармерії, бувши підчинені ген. Дімітреску. Пресою домагається, щоб винуватців покарали якнайжорстіше.

Тільки освітою, культурою і вихованням збудемо кращу долю. Не жаліймо датків на скріплення освітніх змагань.

3 відчитової сали.

Др Дм. Донцов: „ЛІТЕРАТУРА І НАША ДОБА“. 24. ц. м. Сала „Бесіди“ год. 6. веч.

Прелегент обороняє тезу, що література мусить узяти активну участь в організації національного та державного життя і кидати ідеї, сили, енергії, завойовництва, перемоги. Естетизм, що пропонує гасло „мистецтво для мистецтва“ це естетика декадентів, плакс, циніків і зорраженців. Краса це не поняття статичне, а динамічне; нема об'єктивної краси, тільки суб'єктивна. Укр. література, як і всі інші в такій суб'єктивній добі як наша, мусить позбутись своєї дотеперішньої м'якості, туги, жіночості, а стати мужеською.

Домагання поставлені прелегентом дуже похвальні і можна би тільки радити, якщо така гасла могли причинитись до зміцнення нашої літератури. Численна молодь, зібрана на цю відчитку, може теж мати велику користь, коли ознайомиться із творчістю європейських письменників, яких іменами прелегент так густо прикрасив свій відчит. При цій нагоді зможе не один перекопатись, що не один із письменників, цитованих д-ром Донцовим, не мав нічого спільного з ідеями, які він наводив і що європейської літератури не можна звести до тих цитат та імен, які він по випадку захоплює.

Др Донцов обороняючи „тенденцію“ творі, яку зрівнює з ідейним підкладом творі, повторяє дослівно аргументи, фрази, навіть імена молодого Ст. Бжозовського зперд воєнної доби; цитує всіх і вся, тільки не Бжозовського. Вся полеміка звернена проти теорії „мистецтва для мистецтва“ і проти декадентів у нашій літературі, звернена проти примар, бо ані такої теорії ані декадентів у нас не було. Відповідь на питання, що таке „краса“ і який твір вартісний? може дати тільки філософський аналіз. Др Донцов замість боротись з естетичними та філософськими теоріями філософською методою наводить погляди всяких письменників, поетів, навіть газетних статей і з ними воює. Найбільше вживає він ефектовних цитат з Ніцшого, нині ще полемізує з найновішими поглядами Толстого про мистецтво, а при зголюгії лицарських і геройських прикмет нової людини дає сам зразок, як він їх розуміє. Наклеюючи до високих ідей і поривів увесь час полагоджує у відчиті свої дрібні особисті порухи зі своїми ворогами, зловиними натяками та епітетами в роді „шмоки“. Відчит зовсім не гадував студентські філіпії д-ра Донцова вперед 20 кілька літ, коли він із такою самою ліною на губах нападав, обвинувачував і полагав на все, що нині звеличує. Сам він ідеальний тип анархіста та істерика, з подиву гідним фанатизмом перекидає на інших усі ті гріхи, яких у собі не міг побороти.

Новий Самоуправний Закон

(Друге справлене і доповнене видання)

Ціна тільки: зол. 0-80
(з поштовою пересилкою 0-95 зол.). —

Хто надішле належність складанкою П. К. О. 504.000 тому негайно вишле книжечку Адміністрація „Діла“, — Львів, Ринок ч. 10.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповісті про загальні збори, концерти, відчитки, товариські сходни, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— Остання продовжена лекція в школі „Херонд“ відбудеться у вівторок 26. III. в год. 6-ї веч. в Нар. Домі.

— Поляки про „сокальський кордон“. У варшавським „Курері Пораннім“ помістив якийсь поляк з Волині статтю на цю тему. Пише він, що загально писали українці з Галичини про проломання „сокальського кордону“, але тепер греба про проломання цього кордону говорять полякам і то не до Галичини, але в сторону Галичини. Чи не маємо цих проявів вже в Тернопільщині?

— Польська рільничка школа на Волині. В Лотичах біля Сарн відкрили нову польську державну рільничу школу, в якій навчатимуться тільки польські хлопці.

ти один рік. Програму науки достосують до потреб льохалих різних господарств в північній частині Волині. Волинська шкільна кураторія побудувала шкільний будинок, інтернат і головний господарський будинок. Зголосилося около 30 учеників.

— Мільярдне задовження польських міст. Як виказує головний статистичний уряд, число міст з дефіцитним бюджетом в Польщі зростає. Задовження польських міст доходить в останніх часах до одного мільярда зол.

— Польських безробітних пхають на українську землю. Акція допомоги і фінансування осадників фондом праці поширюється шораз більше, як пише варшавський „Курер Порані“. Читаємо, що в найближчому часі буде поселено на рілі 250 родин безробітних і ремісників на „кресах“, головню на Волині. Безробітні доходить з промислових округів, головню з добровільного басейну. Осадники мають одержати грошеву підмогу (кредит), а належитість будуть сплачувати довгоречинцевими ратами до 50 літ. Організацією осадництва зайнялися зацікавлені місські „саморжонди“.

— 3 життя української колонії у Варшаві. Заходом Союзу Українок Емігранток у Варшаві відбулася 9. ц. м. вечірка в користь української дитячої школи ім. Лесі Українки у Варшаві і будови інтернату для дітей українських емігрантів в Перемишлі. Українська колонія у Варшаві прибула на вечірку численно й підтримала добру ціль забави. Багато пань було в народних вбраннях, що причинилося до дуже милого настрою. Найкращі три народні строї були преміювані. Першу нагороду за полтавський стрій одержала п. Н. Холодна, другу за гучульський п. О. Стефанівна, третю за полтавський п. Е. Садовська. Чистий прибуток з вечірки в сумі 200 зол. поділено рівно поміж дві згадані установи.

— Паямистий тиф. В Потоці Золотім пов. Буєч занедужали чотири особи на паямистий тиф, з яких одна померла. Влада видала відповідні санітарні розпорядки.

— Вбив солтиса. У селі Новоця (Калушчина) Гр. Сімонович убив із кірса місц. солтиса Василя Іванова. Поліція арештувала обвинника. Польська преса твердить, що є підозріння, нібито вбивство мало політичний характер.

— Часи, коли в'язниця краща ніж воля. Програми зубожіння населення Польщі свідчать факт, що люди, яким відложено судові карі, добровільно зголошуються до в'язниць, не мучи з чого жити. В Ловичу зголосився до суду один безробітний, засуджений свого часу на кару в'язниці, і покликується на своє важке матеріальне положення, просив, щоби дозволили йому відсидіти кару. Коли суддя зголився і його поведи до в'язниці, тішився, якби йшов туди по нагороду, а не відпокутувати кару. Таких випадків було вже більше.

— Фабрику фальшивих монет викрито у Львові. Арештовано Адама Галуса, відомого фальшивника доларів, караного 4 роками в'язниці. Мешкав при вул. Личаківській 92.

— Спроневірення без кінця. В Золочеві арештовано директора Банку Кресового Леона Апфельмана під закидом спроневірення грошей. Він є місським радним, вибраний проурядовою польською організацією і був членом саманції його коху в місській раді.

— Краєва хроніка. В Сосниці пов. Ярослав вбив великий млин, обезпечений недавно на 15 тисяч зол. — У Валці пов. Перемишль вбив в столоді Андрія Пелеха пожежа, що переминулася на кілька інших будинків. Шкода велика. — В Станіславові в домі при вул. Третього знайшли на сходах тіло 23-літньої дівчини Софії Мігдиняк, зантої у купця Талала. Як шукром на її й товченими ранами на тілі. Хтось знавив її на любовні сходинах і вбив. — В Малахиві пов. Тернопіль Павло Луківич пробив на смерть свою тещу Теодозію Рейма. — У Вербіцях пов. Теребовля Микола Дудар убив Михайла Доброванського, якого довіряв, що баламутить йому жінку. — У Будзакі Василь Медвідь убив свого швагра Семена Москаля.

— Щастя в нещасті. На станції у Воломині біля Борзани впав під потяг 9-літній син залізничника, Станіслав Реном. Хотів перебігти перед потягом, що заїздив на перон, але пошпортався і впав під локомотив. Публика на пероні, зблизилася і була певна, що після переїзду потягу побачить пошматоване тіло хлопця. Тимчасом потяг пройшов, а хлопець піднісся поволі і вийшов на перон. Мав надзвичайне щастя, бо тіло легко потоварся в голову, яку перев'язали йому в місцевому шпиталі.

— Розстріляли підпорушника. Призудом окружного військового суду, як замірського, у Грудзьонді з дня 30. січня ц. р. у в'язниці з призудом найвищого військового суду з дня 7. бе-

З дороги життя.

Політика на сцені.

Мабуть, ніколи ще так часто не обтоввалося слово „політика“ поміж людьми, як у нинішні часи.

Одні стараються обігнути, що це політика, другі засвоїти собі аріани політики, треті приглядаються політиці, четверті торгуються на політику, п'яті відхають, або кричать: о, політико, шесті журяться політикою, семі хотять працювати в політиці.

І так в усіх вімінках.

Політика, як дим, трійливий газ, або заривний бачиль вогди втискається. Зачадила вже урядові установи, високу, середню і народню школу, а в останні часи протискається до театру.

Прощу собі уявити таку капітальну подію на сцені, як оце.

Оводі сплуткував великий драматичний актор Казимир Юноша Стемповський ювілей сценічної праці. На сцені „Народового Театру“ у Варшаві

резня 1935 засудили на кару смерті підпорушника мафінарки Вацлава Смаховського за злочин зі статті 9 і 10 § 3 і 4 розпорядку президента про деякі проступки проти держави. Одночасно суд засудив його на усунення з воєнної мафінарки і втрату публичних, громадянських і почесних прав. Президент не скористав з права ласки і В. Смаховського розстріляли 20. березня ц. р. в год. 6.05 у Грудзьонді.

— 3 Польщі. В Бидгощі помер у 71 році життя Станіслав Брандовський, польський журналіст, що видавав свого часу у Львові „Герольда Польского“, а після війни вступив до редакції „Дзєніка Бидгоского“. Написав кілька театральних пєс. — У Вішнівцях пов. Ланьцут згоріло 14 господарських загород з живим і мертвим інвентарем. Шкоди обчислюють на 50.000 зол. — У Гдині кинувся під потяг і згинув Мечислав Фукс із Бидгощі, здефравдувавши кільканаять тисяч зол. на школу одного купця.

— Московська справедливість. В совітській пресі появляються часом відомости про те, як працюють там суди. Ось образок з Поньбсу. Зловили бандита Чувиріна. Він ще в відстрілювався, як його арештували. Його зараз звільнили, бо він дав підписку, що не втече перед справедливістю. Вийшов і слід за ним пропав. В іншому місці прокуратура випустила на підписку 5 бандитів, народний суд 20, слідчий суддя 25. І по тих слід пропав. Двох злодіїв засудили по два роки і зараз випустили. Це було в Артеміївську. Як загаль присуди і протоколи засідань судів фабрикуються довільно, коли ходять про бандитів і до того москалів. Колиж ходить про українця, чи може ще й політично-активного чоловіка нечлена партії, то до 48 годин він вже їде на Сибір, якщо вдалось йому оминути аби-х в ГПУ і смерть в них.

— Вже забирають картоплі з України. В Москві постановлено вже тепер, скільки кожна держава в Союзі має віддати в цьому році картоплі для москалів. На Україну призначено з кожного гектара 7 сотнарів для колгоспників і 20 сотнарів для приватників, на Білорусь 11 сотнарів для колгоспників і 20 сотнарів для приватників, для Криму 8 сотнарів для колгоспників і 14 для приватників, на Азовсько-чорноморський край 5 сотнарів для колгоспників і 14 для приватників та на Північний Кавказ 10 для колгоспників і 18 для приватників. Все це тверді норми, незалежно від того, який буде урожай та скільки посадять картоплі.

— Допомога голодуючим вважається провокацією. В омській області живе здавна німець Фавст. Недавно він дістав з Берліна переказом 10 марок. Московська газета „Правда“ пише, що Фавст відразу знав, що за ціл мають ті гроші і тому рішив передати їх міжнародній робітничій допомозі для використання їх німецькою комунною в самій Німеччині. Подібна вістка не перша і тому німецький уряд заборонив вислати гроші в Совіти, знаючи, що більшовики ті гроші не дають голодним, а забирають для себе нібито на комуна за границю. Видно з того, що більшовики таки завзялися насильно переконати світ, що в них все в порядку і що голоду нема.

— Арештували священника в церкві. В берлінській церкві Ніколасе арештовано священника в часі, як давав вінчання одній парі. Коли весільні гості заняли місце в церкві, явився нараз комісар поліції, щоб арештувати священника, що стояв перед вітарем. Священник попросив комісара, щоби дозволив йому докінчити вінчання. Комісар почувився телефонічно зі своєю владою і одержав відповідь арештувати негання священника. Тоді попрошено телефонічно священника зі сусідньої парохії, який докінчив він-

чання гратулянтами явився — а це побудення подія — чільний діяч ІПС посол Чапінський та від робітників слав ювілейні побажання і подяку за часто безкорисну працю.

З черги промовляв голова акторської організації (ЗАОП) Сліпінський. Використовуючи нагоду, „виславив“ промову, в якій звелічав „чисто-су ліній“ ювілята та його „вірність“ організації. В імені акторів, що вилочилися згід організації, заарештував великий мистець Степан Ярат, доклавши, що організація сприяє розвитку театрів і талантів.

Та короною ювілейного свята була промова самого ювілята, що закінчив апострофом в честь уряду (говорив дослівно: „мояго уряду, сильного уряду“), що дає на театральну культуру.

В льоні сидів сам президент держави.

Публика мала забаву, актори були екзопотані, а посол Чапінський мав важку міну.

Організатори ювілею, якби були передбачили таку комедію, напевне не були би вже виставляли іншої пєси і театр міг би брати подвійні ціни вступу.

Тиберій Горобець.

чальну церемонію, а тимчасом арештованого священника відставлено на поліцію. Причину арештування держать у тайні.

— На висоті 39.580 м. Автоматичний стратосферичний балзон, випущений гидрологічною обсерваторією в Москві, осягнув рекордову висоту 39.580 м. Найнижчу температуру 60 ст. нижче зєра занотовано на висоті 10.300 м. Температура на найбільшій висоті була 47.6 ст. Балзон досягнув максимальну висоту після двох годин лету і впав у віддалі 200 км. від Москви.

— Присуд на революціонерів. Воєнний суд у Сарагосі видав після довшого процесу проти революціонерів присуд, засуджуючи двох обвинувачених на смерть, дев'ятьох по 20 літ в'язниці, а 18 на коротші в'язничні карі.

— Зеркало з алюмінія. В останніх часах виробляють зеркала з алюмінієвою поволокою замість з дотеперішню срібною. Алюмінієві зеркала мають в порівнянні зі срібними цю прикмету, що не чорніють і відбивають рівномірно всі світляні проміні. Фільмова техніка починає шораз більше користуватися новими зеркалами. Найбільші телескопи мають теж зеркала тільки алюмінієві.

— „Клеопатра“ у двох львівських кінотеатрах. Славний режисер Сесіль Б. Міль створив новий кіновий архитвір — історію кохання Клеопатри. Бачимо любовні сцени Сходу, образи промикулої культури старинного Риму, могутні воєнні вправи римських легіонів на завоювання світа та трагічну смерть Клеопатри, остаточною володарки на престолі фараонів. Зреконструовано вигляд Форуму Романум і внутро домашнього вогнища римських патриційів. Фільму готовили два роки, а коштувала мільони доларів. Ролю Клеопатри в цій фільмі Параманту відтворює славна зірка екрану Клодет Кольбер, Юлія Цезара Улієм Варен, королі Ірода Йосиф Шільдкравт. Фільму цю вже в найближчих днях висвітлюють кінв Коперник і Марусенька.

— Рідина до уст Одоль містить в собі, крім відомого антисептику Одоль екстракт видобутий з мирри. Цей екстракт є винятково успішний у випадках розхитаних зубів і кровотечі ясен. Мирри вживають у подібних випадках від тисячі літ.

3 кіна.

Кіно „Касіно“: „ВЕСЕЛА ВДОВИЧКА“.

Залишилися із цієї оперетки і досі мельодії, а якими театр не знає що зробити, бо нинішні на оперетка мусить виглядати інакше. Текст цієї оперетки не розумніший за нинішні, але з таким текстом не має що зробити кіно. Тимто старий композитор Легар, досвідчений режисер Любіч і хронічно дотепний Шеваліє спільними силами переміняли все. Залишилися мельодії, вальси, неозначене місце дії на Балканах і любовна історія. Інтрига з багатою адоличкою дістала нову порцію перцю; головню у розмовах сила нових дотепів. Комедія ця, як більшість пустих опереток, побудована на комічних ситуаціях, але в даному випадку вражіння цих ситуацій змінене дуже доайливою режисерією; все викінчене до подробиць.

Прегарні сцени зі збірними танцями. Моріс Шелаліє — дуже природний і свободний: не потребує грати іншої ролі від тої, яку накинulo йому саме життя. Жанетт Мекдональд може і не має такого голосу, яким повинна розпоряджати міжнародна „зірка“, але для оперетки його досить. Жаль тільки, що відомі всім тут Легарові пісні треба слухати в англійському перекладі. Фільм матиме напевне великий успіх

